

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕНСИВНОЇ МЕТОДИКИ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ

Статтю присвячено виникненню й використанню інтенсивної методики для викладання англійської мови. Роль сугестопедії визначається роботою як на свідомому, так і на підсвідомому рівнях, і вона є надзвичайно важливою, оскільки необхідно використовувати незадіяні резерви свідомості з метою підвищення результативності вивчення англійської мови. Досліджується інтенсивний метод навчання іноземної мови як спосіб опанування мови в умовах ліміту часу при практично необмеженій побутовій, суспільно-політичній та загальнонауковій тематиці.

Ключові слова: *інтенсивний метод, сугестія, мнемоніка, інтерактивний метод.*

У сучасному світі наявні причини й умови іншомовного спілкування, оскільки іноземна мова виступає одним із головних засобів отримання, пізнання й накопичення нової інформації, що, відповідно, визначило ще раніше необхідність володіння всіма видами мовленнєвої діяльності: говорінням і аудіюванням, а також читанням і письмом.

Володіння іноземною мовою є один з основних механізмів реалізації процесів інтеграції України у європейський та світовий науковий, освітній та культурний простір. Зростання ролі вивчення іноземних мов пояснюється реформуванням системи освіти в Україні у рамках її участі у Болонському процесі, що висуває нові вимоги щодо вивчення іноземних мов. Так, за рекомендаціями Комітету Ради Європи з питань освіти випускники вищих немовних навчальних закладів (ВНЗ) мають володіти професійно-орієнтованими іншомовними навичками і вмінням в усіх видах мовленнєвої

компетенції, рівень сформованості яких визначається на основі освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця [1, с. 12].

Мета дослідження полягає в аналізі інтенсивної методики в системі навчання англійської мови студентам нефілологічних спеціальностей, що є особливим напрямом у педагогіці, який дозволяє активувати резервні можливості особистості під час навчального процесу.

Для досягнення мети поставлені такі **завдання**:

- проаналізувати процес впровадження інтенсивного методу навчання іноземній мові в навчальний процес;
- виявити причини та особливості інтенсивного способу навчання;
- з'ясувати перспективи використання сугестопедії в вищій школі.

Актуальність дослідження визначається створенням умов для особистісного розвитку та самореалізації кожного студента, вихованням самодостатньої особистості, яка здатна навчатися впродовж життя і бути конкурентоспроможною на основі інтенсивної методики.

Сугестопедичний напрям у педагогіці з'явився у зв'язку зі спробою болгарського лікаря психотерапевта Георгія Лозанова використовувати сугестію як засіб активізації резервних психічних можливостей особистості у навчальному процесі, зокрема при навчанні іноземним мовам. Сугестія – це засіб комунікативного впливу на людину в бадьорому стані, що створює умови для активізації резервних можливостей особистості [1, с. 8].

Основні положення сугестопедії зводяться до наступного:

- навчання повинно бути радісним і ненапруженим;
- його слід здійснювати як на свідомому, так і на підсвідомому рівнях;
- в навчанні слід використовувати зазвичай незадіяні резерви свідомості з метою підвищення результативності.

Головним завданням інтенсивного методу навчання іноземної мови є опанувати, в умовах жорсткого ліміту часу, іноземну мову як засіб

спілкування і засіб пізнання, виробити вміння і навички розуміння усного мовлення іноземною мовою в нормальному (природному) або близькому до нормального темпі при практично необмеженій побутовій, суспільно-політичній та загальнонауковій тематиці [3, с. 116].

Метою інтенсивного методу є навчання учнів навичкам аудіювання і говоріння з використанням великого (величезного в порівнянні з традиційними методами) лексичного матеріалу за короткий (найкоротший в порівнянні з традиційними методами) проміжок часу [2, с. 128].

Сугестопедична технологія може наповнити новим змістом методи, що з'явилися останнім часом як моделі навчання іноземних мов.

Розробка інтенсивного методу відкриває перспективи для розвитку в таких аспектах:

- зміщення параметрів навчання з кількісних на якісні;
- навчання всім видам мовної діяльності за допомогою сугестопедичної технології;
- перегляд співвідношення між домашнім та аудиторним навантаженням студентів на користь останньої;
- вибудовування нового характеру взаємодії викладача й студента, а також студентів між собою.

У сучасній методиці викладання іноземних мов є необхідним пошук інтенсивних способів навчання, які дозволять максимально скоротити часові, психічні та матеріальні затрати при оволодінні мовним матеріалом, якісно змінюючи вектор зусиль викладача та студентів, надаючи їм раціональний характер, а саме за допомогою організації діяльності учня в активізації мовного матеріалу для раціоналізації процесу формування та вдосконалення мовних навичок. Виконання такого завдання об'єктивно є одним із найбільш трудомістких етапів у процесі вивчення англійської мови як іноземної. Важкість процесу зумовлена реальними умовами навчання іншомовному спілкуванню для абсолютної більшості регіонів нашої країни (відсутність мовного середовища ін.). Але відсутність опори на інший контекст навчання

іноземних мов, як то відбувається в більшості європейських країн, тобто навчання «всередині» соціокультурного та лінгвістичного середовища, не знижує гостроту завдання, яке полягає не в репродуктивному викладанні набору готових знань, а в організації продуктивної роботи вивчаючих.

Для більш ефективного навчання іноземній мові застосовуються прийоми, які сприяють запам'ятовуванню та збільшенню обсягу пам'яті – прийоми мнемоніки або мнемотехніки (гр. «мистецтво запам'ятовування»). Суть таких прийомів полягає в певній структуризації матеріалу для запам'ятовування. Залучення спеціальних технік запам'ятовування ні в якому разі не спрощує процес вивчення іноземної мови, але він стає більш швидким, якісним та повністю контрольованим і керованим. Мнемотехнічні прийоми передбачають не лише запам'ятовування, внаслідок якого відбувається закріплення нового матеріалу через пов'язування його з раніше надбаними знаннями. Це також збереження інформації як її організація в пам'яті (просторова організація, асоціативна, ієрархічна), відтворення збереженої інформації (на рівні впізнавання та відтворення без опори на образ сприйняття) та пригадування (репродукція, яка вимагає зусиль для відтворення необхідного матеріалу) [5, с. 205].

При вивченні іноземної мови відбувається неймовірне навантаження людської пам'яті. Величезна хвиля незнайомих звукових та буквених образів, невідомої морфології та синтаксису підхоплює вивчаючого та занурює його до комунікативної неспроможності. Отже пам'ять виконує при вивченні іноземної мови одне з найважливіших та найскладніших завдань.

Мнемотехніка – це сукупність історичних технік засвоєння великого обсягу інформації за досить короткий час, яка тривало зберігається в пам'яті [4, с. 129]. Мнемотехніка використовує асоціативну спроможність та спроможність уявлення. За її допомогою ми пов'язуємо певні поняття та предмети з асоціаціями, подіями та ін. (методи асоціацій, зв'язок, місць, метод ключових слів, метод візуалізації, метод графемних асоціацій, метод лінійного перекладу та ін.).

Використання мнемотехнік дозволяє вирішити багато проблем та усунути з процесу вивчення малоефективне зубріння та повторення. Для цього залучають всі види пам'яті (когнітивну, емоційну та особистісну) з візуальною, акустично-вербальною базами (рима та ритм) та моторними опорами [6, с. 92].

Одним із продуктивних напрямів навчання ІМ є професійно-орієнтоване, що визнається в даний час пріоритетним напрямом в оновленні освіти. Іншомовне спілкування стає істотним компонентом професійної діяльності фахівців. Аналіз педагогічних науково-методичних джерел показав, що існує незліченна кількість методичних напрямів і технологій навчання іноземної мови на немовних факультетах вузів. В даний час ставиться завдання не лише опанувати навички спілкування іноземною мовою, але і набути спеціальних знань за фахом. Вузівський курс іноземної мови для немовних спеціальностей спрямований, насамперед, на практичне оволодіння навичками усного та писемного мовлення і несе професійно орієнтований характер. Ефективним засобом та однією з прогресивних форм організації навчально-виховного процесу й забезпечення інтенсифікації процесу навчання ІМ на сьогодні залишається реалізація комунікативних ситуацій у рольових та ділових іграх, метою яких є формування у студентів міжкультурних професійно-орієнтованих умінь не тільки в говорінні, але й у читанні, аудіюванні, письмі під час розв'язання ними різноманітних проблем ділового та повсякденного життя. Запровадження ігрових форм, методів і прийомів навчання з використанням парних, групових, колективних форм роботи студентів у навчальний процес видається надзвичайно важливим для забезпечення ефективного навчання студентів немовних спеціальностей [5, с. 68].

Питання використання гри як засобу інтерактивного навчання у межах навчально-виховного процесу не є новим. Ефективність застосування ігор у навчанні ІМ підтверджена численними науковими дослідженнями. Ігровий метод навчання сприяє вирішенню важливих методичних завдань, а саме:

- створення психологічної готовності студентів до іншомовного спілкування;
- забезпечення багатократного повторення мовного і мовленнєвого матеріалу;
- тренування у виборі необхідного мовленнєвого варіанту, що сприяє забезпеченню природної адаптації до нового соціального середовища і навчальної діяльності й готує студентів до реального іншомовного спілкування.